

OPONENTSKÝ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Spolková činnost ruskojazyčné menšiny v současné Praze

Michaela Šnajdrová

Vedoucí práce: PhDr. Hanuš Nykl Ph.D.,

Praha 2019

Autorka si zvolila pro svoji bakalářskou práci téma nikoli teoretické, ale velmi živé, aktuální, což zdůrazňuje i název, omezující činnost zkoumaných spolků „současnou Prahou“ – časem a prostorem „tady a teď“. Pro malý prostor bakalářské práce je toto omezení určitě vhodné a bezprostřední možnost kontaktu se zkoumaným jevem by mohla být velmi plodná.

V úvodu své práce M. Šnajdrová oznamuje, že „jako základní metoda je využívána analýza pramenů“ a že těmi jsou míněné „informační materiály organizací a korespondence a rozhovory se členy a zakladateli spolků“ (str. 8), což by bylo zcela v pořádku, ovšem z textu samotné práce a bibliografie se dozvíme, že vychází především z informačních materiálů, kdežto rozhovory a korespondence byly dohromady dva, což značně zmenšuje velký potenciál této práce jako práce výzkumné a ponechává ji na úrovni kompilace různorodých, převážně internetových, zdrojů. M. Šnajdrová předchází těmto výtkám oznámením, že větší část oslovených osob nebyla ochotná odpovídat, popřípadě ani nezareagovala na oslovení, to znamená, že práce takového druhu se ukázala za daných okolností jako nemožná.

Absenci těchto autentických výpovědí by do jisté míry mohlo vynahradit studium současného ruského pražského tisku (větší zmínky o něm chybějí jak v práci samotné, tak ani v bibliografii nenajdeme konkrétní články ať už z týdeníků, měsíčníků nebo almanachů, vydávaných v Praze v ruském jazyce), který také zmiňuje kulturní akce různého druhu, zajímavé osobnosti spolkového dění nebo se věnuje otázkám integrace, imigrační politiky ČR a jiným tématům, kterými se tak či onak zabývá tato bakalářská práce.

Autorka se převážně zaměřuje na internetové prameny, facebookové a webové stránky zkoumaných spolků, což v dnešní době pro takto zaměřené téma na úrovni bakalářské práce může být postačující. Kdyby se M. Šnajdrová chtěla podobným tématem zabývat i v diplomové práci, jednoznačně doporučuji rozšířit repertoár zdrojů.

Menší objem zdrojů autorka nahrazuje širší záběrů a tak zasazuje svou analýzu do diachronního (kde v 1. kapitole zmiňuje předešlé vlny ruské emigrace) a synchronního (instituce zaměřující se na integraci nejen ruských občanů) kontextu, což považujeme za přínosné pro celkový obraz. I tady by se ale u práce takového druhu mohla uplatnit metoda rozhovoru s pracovníky integračních institucí. Zajímavé by bylo zjištění, jaké procento tvoří mezi jejími klienty

příslušníci ruské komunity a rozdíly, které vnímají ve využití své pomoci tou skupinou imigrantů, která nás zajímá v dané práci.

Těžiště práce tvoří výčet spolků a její hlavní přínos spočívá v aktualizaci údajů. Velké množství takových spolků má poměrně krátkou životnost, ačkoli, jak správně zmiňuje autorka, z hlediska právního můžou být stále zapsané jako spolky, aniž by vyvíjely jakoukoli činnost (str. 40). Taková aktualizace je potřebná pro budoucího historika současné ruské emigrace. Autorka zkoumá spolky z předchozích prací podobného zaměření, zaznamenává zániky, přeměny a nově vzniklé instituce. Je určitě přínosné, že práce se nezastavuje jen u organizací formálně vedených jako spolek, ale popisuje i jiné instituce, které se podílí na rozvoji a udržování ruské kultury (RSVK, nakladatelství, instituce v rámci UK nebo Pravoslavnou církev). Tady bych měla jen dva dílčí dotazy, jestli byl dostatečný důvod neuvést „Kulturus“ Antona Litvina a také jestli by nestálo za to, věnovat trochu víc místa aktivitám pravoslavné církve, když už je vůbec zmiňovaná? Stálo by za zmínku aspoň to, že na území ČR fungují dvě: Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku a Ruská pravoslavná církev na území ČR. A jistě by bylo na místě podívat se, jak každá z nich zasahuje do života komunity a menšiny.

V oblasti zkoumání majoritní společnosti a minoritních skupin se neustále setkáváme s otázkou terminologie, o to ožehavější, že masmédiá tuto terminologii využívají velmi volně a často jejich chyby opakují nejen politikové, ale i některé výzkumné práce. Na druhou stranu přesně dané definice národnostních menšin a cizineckých komunit často špatně fungují právě v praxi popisu spolků. Autorka si je evidentně vědomá problému a elegantně se mu vyhýbá tím, že už v názvu své práce zavádí termín „ruskojazyčná menšina“, který hned na začátku první kapitoly definuje jako „všechny rusky hovořící občany, kteří žijí na území České republiky“. Dá se diskutovat, jestli slovo „menšina“ je tu použito šťastně, jestli by nebylo lepší slovo „komunita“ nebo „minorita“, nicméně takto definovaný termín funguje v kontextu práce výborně. Proto doufáme, že samotný název této kapitoly „Ruská menšina v ČR“ zůstal spíš nedopatřením.

V Závěru práce se autorka pokouší o sumarizaci a analýzu vývoje a zaměření zkoumaných organizací. Jelikož cílem M. Šnajdrové bylo „zaktualizovat a představit současnou spolkovou činnost ruskojazyčné menšiny v Praze“ (str. 40) můžeme konstatovat, že tohoto cíle bylo z větší míry dosaženo.

Práce splňuje požadavky standardně kladené na bakalářskou práci, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení *velmi dobře*.